

ΛΥΚΕΙΟ ΓΙΑ ΛΙΓΟΥΣ ΚΑΙ «ΕΚΛΕΚΤΟΥΣ»

Του Γιώργου Κ. Καββαδία*

«Νέο» Λύκειο, «αναγκαίες μεταρρυθμίσεις» «αναβάθμιση της παιδείας» και άλλα χαρακτηριστικά στερεότυπα της γλώσσας της εξουσίας - μιας γλώσσας «πινόκιο» που διαστρεβλώνει την πραγματικότητα και εξαπατά- συνθέτουν μια ακόμα «μεταρρύθμιση» στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αν κανείς κοιτάξει, τα τελευταία τριάντα χρόνια, τις διακηρύξεις των Υπουργών Παιδείας κάθε φορά που μιλούσαν για αλλαγή ή άλλαζαν το σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα εκπλαγεί: Γιατί; Επειδή τα αποτελέσματα των νέων τρόπων πρόσβασης στα ΑΕΙ - ΤΕΙ ήταν εντελώς αντίθετα από τις υποσχέσεις τους, σε τέτοιο βαθμό μάλιστα που να μπορεί κάποιος να υποστηρίξει με στοιχεία ότι όποτε η πολιτεία μιλάει για αλλαγή των πανελλαδικών εξετάσεων πρέπει να περιμένουμε τα αντίθετα ακριβώς από όσα υπόσχεται ότι θα πετύχει.

ΘΥΣΙΕΣ ΣΤΟ ΒΩΜΟ ΣΚΛΗΡΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Στην πραγματικότητα το «νέο» λύκειο οικοδομείται με τα παλιά υλικά. Μετατρέπεται σε καθολικό εξεταστικό κέντρο και ο ήδη υποβαθμισμένος μορφωτικός του ρόλος απαξιώνεται πλήρως. Τα παιδιά μετατρέπονται σε κυνηγούς αποσπασματικών γνώσεων και βαθμών, σε «άλογα κούρσας» με επιπτώσεις για το μυαλό και την ψυχή τους. Ακόμη περισσότερα φροντιστήρια, ακόμη περισσότερα έξοδα για τη λαϊκή οικογένεια, που ήδη αιμορραγεί οικονομικά.

Ως τώρα ένας μαθητής για να περάσει από την Α' στη Β' λυκείου, έπρεπε να έχει μέσο όρο 9,5 σε όλα τα γραπτώς εξεταζόμενα μαθήματα. Έτσι αν πχ είχε στην Άλγεβρα στα 2 τετράμηνα από 10 και στις γραπτές εξετάσεις έγραφε 6, στην Άλγεβρα έπαιρνε 8. Αν όμως είχε στο γενικό μέσο όρο πάνω από 9,5 προάγονταν στη Β' τάξη χωρίς να παραπεμφθεί το Σεπτέμβριο. Με το νέο σύστημα πρέπει να ισχύουν τρεις προϋποθέσεις ταυτόχρονα. Πρώτον στο γενικό μέσο όρο να βγάζει ο μαθητής πάνω από 10. Δεύτερον, ταυτόχρονα στον κλάδο των μαθημάτων της Γλώσσας (Αρχαία, Γλώσσα και Λογοτεχνία) και στον κλάδο των Μαθηματικών (Άλγεβρα, Γεωμετρία), δηλαδή στα πιο δύσκολα και απαιτητικά μαθήματα να βγάζει στο καθένα πάνω από 10 και 8 σε κάθε ένα από τα υπόλοιπα μαθήματα και μάλιστα με πανελλαδικού τύπου εξετάσεις, αφού τα θέματα στα οποία θα εξετάζονται θα είναι κατά 50% από τράπεζα θεμάτων. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο μαθητής του προηγούμενου παραδείγματος παραπέμπεται το Σεπτέμβριο. Ακόμα και 12 ή 13 να βγάζει ένας μαθητής μέσο όρο αλλά να μη γράψει καλά πχ στην Γεωμετρία ή στα Αρχαία παραπέμπεται. Για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές που ζουν μέσα στα σχολεία γίνεται κατανοητό ότι μόνο από αυτή την αλλαγή θα πολλαπλασιαστούν οι μαθητές που θα παραπέμπονται μετεξεταστέοι το Σεπτέμβριο!

Όμως η αποθάρρυνση των μαθητών και ο αποκλεισμός τους από το γενικό λύκειο δεν σταματάει εδώ. Οι περισσότεροι μαθητές επέλεξαν γενικό λύκειο για να παλέψουν για μια θέση στα ΑΕΙ και ΤΕΙ. Έστω με αυτό το στρεβλό σύστημα των πανελλαδικών εξετάσεων στη Γ' λυκείου σε 6 μαθήματα, όπου όλοι γνωρίζουμε πως έσπρωχναν τους μαθητές της Γ' λυκείου σε απάνθρωπους ρυθμούς και πολλά φροντιστήρια. Με το νέο σύστημα οι μαθητές θα δίνουν πανελλαδικές εξετάσεις σε πάνω από 39 μαθήματα 4 φορές, αφού ο βαθμός

πρόσβασης για τα ΑΕΙ-ΤΕΙ θα διαμορφώνεται από το βαθμό προαγωγής της Α΄ λυκείου, από το βαθμό προαγωγής της Β΄ λυκείου, από το βαθμό απόλυσης της Γ΄ λυκείου και μετά από το βαθμό στις πανελλαδικές σε 4 μαθήματα μετά τη Γ΄ λυκείου!. Έτσι δρομολογούν την πρόωρη έξοδο ενός τμήματος του μαθητικού πληθυσμού από την «κούρσα» του Λυκείου. Με αριστοτεχνικό τρόπο δημιουργούνται οι όροι που επιβάλλουν «αυτεπαγγέλτως» υψηλά ποσοστά απόρριψης και αποκλεισμού μαθητών.

Παράλληλα η εφαρμογή μιας σειράς αντιαεκπαιδευτικών μέτρων στα σχολεία που έχουν σχέση με το στοίβαγμα των παιδιών στα τμήματα και τις κατευθύνσεις, την κατάργηση υποστηρικτικών δομών (βιβλιοθήκες, ενισχυτική, πρόσθετη, κ.ά.) την υποβάθμιση των τμημάτων ένταξης, την κατάργηση ειδικοτήτων των ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ και στη συνέχεια τη συνολική κατάργηση των ΕΠΑΣ, την κατάργηση της παράλληλης διδασκαλίας των ξένων γλωσσών, την αύξηση ωραρίου, τη μείωση των ωρών διδασκαλίας συγκεκριμένων μαθημάτων, τις συνεχείς αλλαγές στις αναθέσεις μαθημάτων, υπονομεύουν και αποδομούν τη δημόσια και δωρεάν παιδεία, λειτουργούν σε βάρος των μορφωτικών δικαιωμάτων της νέας γενιάς και ιδιαίτερα των φτωχότερων κοινωνικών στρωμάτων και οδηγούν χιλιάδες εκπαιδευτικούς στην ανασφάλεια και την απόγνωση.

Το μήνυμα είναι σαφές: δεν μπορούν τα πιο φτωχά παιδιά να έχουν φιλοδοξίες για σπουδές για αυτό και έπεται η δραστική μείωση των εισακτέων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μεθοδεύεται βαθμιαία η έξωση 50.000 μαθητών, κυρίως, από τις φτωχότερες τάξεις και στρώματα. Παράλληλα η φροντιστηριακή εκγύμναση κερδίζει έδαφος ως «σώμα και πνεύμα» στο σχολείο εκτρέποντας το εκπαιδευτικό έργο σε τεχνικές απομνημόνευσης πληροφοριών και όχι αναλυτική επεξεργασία της ύλης και δημιουργικής αφομοίωσης από τους μαθητές. . Ειδικότερα ως <<καλό>> Λύκειο αναγορεύεται αυτό που μιμείται το φροντιστήριο. Αυτό δηλαδή που καλουπώνει και παραδίδει αποσπασματικές γνώσεις χρήσιμες για τις εξετάσεις.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Δεν πρόκειται για νέα μέτρα. Οι κατευθύνσεις έχουν χαραχθεί από τις αρχές της δεκαετίας του '90 στα πλαίσια της ΕΕ. Το σχέδιο είναι μόρφωση για τους λίγους – κατάρτιση για τους πολλούς! Αυτό ήταν το δόγμα της «μεταρρύθμισης» Αρσένη, αυτό υλοποιείται και σήμερα από τη δικομματική συγκυβέρνηση και μάλιστα με χειρότερους όρους υπέρ των εμπόρων της γνώσης. Γι' αυτό και στο νέο νόμο γίνεται μια μεγάλη αλλαγή. Ενώ μέχρι σήμερα ένας μαθητής για να πάει σε ΙΕΚ έπρεπε να έχει τελειώσει το λύκειο, με το νέο νόμο μπορεί να πάει σε δημόσιο ή ιδιωτικό ΙΕΚ με απολυτήριο γυμνασίου. Στην κατεύθυνση αυτή ιδρύει και τις μεταγυμνασιακές σχολές κατάρτισης. Είναι προφανές ότι με ένα γενικό λύκειο – κόλαση σαν και αυτό που ετοιμάζουν χιλιάδες μαθητές δεν θα τελειώνουν πια το λύκειο αλλά σχολές φτηνής και εφήμερης κατάρτισης!

Η κυρίαρχη πολιτική αποδομώντας το δημόσιο σχολείο προκρίνει ένα σχολείο επιλεκτικό και υποταγμένο στους νόμους της αγοράς, ώστε να διαμορφώνει ανθρώπους, χωρίς γενική μόρφωση, πειθήνιους απασχολήσιμους – υποτακτικούς πολίτες.

ΜΟΡΦΩΣΗ – ΔΟΥΛΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Το τι πρέπει να γίνει δεν μπορούμε να το δούμε απομονωμένα από το τι παιδεία και τι κοινωνία θέλουμε. Στα πλαίσια αυτά πρέπει να σταθούμε κριτικά απέναντι στο περιεχόμενο, τις μορφές και τις κατευθύνσεις των αναλυτικών προγραμμάτων και βιβλίων και στις σχολικές πρακτικές (τι, πως και γιατί μαθαίνουν οι μαθητές) που εντυπώνουν στους μαθητές μας από την πιο τρυφερή ηλικία, αντιλήψεις, πεποιθήσεις και στάσεις για τη φύση και την κοινωνία απαραίτητες για την «παραγωγή» παθητικών, συντηρητικών προσωπικοτήτων .

Να σταθούμε κριτικά απέναντι στην τεμαχισμένη, αποσπασματική και τυποποιημένη γνώση. Τα νέα βιβλία πέρα από την ιδεολογική μονομέρεια, την αντιεπιστημονικότητα, και το μυθολογικό - θεολογικό τρόπο προσέγγισης της πραγματικότητας, θρυμματίζουν τις γνώσεις με αποτέλεσμα να χάνεται η σχέση αιτίας και αποτελέσματος καθώς και κάθε νόημα σε τέτοιο βαθμό που οδηγούν σε βιασμό της πνευματικής συγκρότησης

Να μιλήσουμε για τις χιλιάδες μαθητών για τους οποίους η συζήτηση για το σύστημα πρόσβασης στην Ανώτατη εκπαίδευση είναι έξω από το οπτικό τους πεδίο καθώς δεν ολοκληρώνουν ούτε καν την υποχρεωτική -εδώ και αρκετές δεκαετίες- 9χρονη εκπαίδευση.

Από τη πλευρά του κόσμου της εργασίας χρειάζεται να οργανωθεί ένα ευρύ μορφωτικό κίνημα παιδείας με μια εκπαιδευτική διακήρυξη για τα δικαιώματα και τις μορφωτικές ανάγκες της νέας γενιάς προβάλλοντας το στρατηγικό αίτημα «μόρφωση και δουλειά για όλους» . Σήμερα περισσότερο από ποτέ άλλοτε έχουμε ανάγκη από ένα σχολείο που να αγκαλιάζει όλα τα παιδιά χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις, όπου πρωταρχική σημασία έχει ο πνευματικός εξοπλισμός των μαθητών, η καλλιέργεια «ελεύθερων και δημοκρατικών πολιτών», έτσι ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν κριτικά την κοινωνία με την ενεργή συμμετοχή τους και παρέμβαση σ ' όλα τα επίπεδα της κοινωνικής δραστηριότητας.

* Ο Γιώργος Κ. Καββαδίας είναι φιλόλογος, αρθρογράφος στο «ΕΘΝΟΣ», μέλος της Σ.Ε. του περιοδικού «Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης».